

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 9Co/56/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5720204360
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 01. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Turza
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2023:5720204360.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu JUDr. Jozefa Turzu, členov senátu JUDr. Jána Burika a JUDr. Ladislava Mejstříka, v právnej veci žalobkyne: N. I., nar. XX. XX. XXXX, bytom T., B. XX, zastúpenej JUDr. Martinom Lopuchom, PhD., advokátom so sídlom T., B. U. X, proti žalovanému: Mesto Martin, Námestie S. H. Vajanského 1, Martin, o zaplatenie 49 234,87 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Martin, č.k. 5C/71/2020-127 zo dňa 06. 10. 2021 v spojení s opravným uznesením č.k. 5C/71/2020-141 zo dňa 01. 12. 2021, takto

rozhodol:

P r i p ú š ť a čiastočné späťvzatie žaloby v časti o zaplatenie 18 989,09 eur a v tejto časti rozsudok súdu prvej inštancie z r u š u j e a konanie z a s t a v u j e .

Vo zvyšnej časti rozsudok súdu prvej inštancie p o t v r d z u j e .

Žalovanému p r i z n á v a voči žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu žalobkyne, ktorou sa domáhala zaplatenia sumy 49 392,67 eur s príslušenstvom, keďže na základe kúpnej zmluvy z 28. 07. 2019, ktorej vklad bol povolený 10. 12. 2019, nadobudla vlastnícke právo k pozemkom, na ktorých v prospech žalovaného vzniklo podľa § 4 ods. 2 z. č. 66/2009 Z. z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky, vecné bremeno, ktorého výkon je povinná strpieť (takisto ako aj právni predchodcovia). Na základe uvedeného sa domáhala uvedenej náhrady za obdobie od 04. 07. 2016 - 04. 07. 2019, ktorá na ňu bola postúpená v zmysle bodu 4 kúpnej zmluvy, ako aj za obdobie po nadobudnutí jej vlastníckeho práva od 10. 12. 2019 - 15. 10. 2020 vo výške 9,5 eur/m²/rok. Stotožnil sa s ustálenou judikatúrou súdov (2Cdo 194/2018, II. ÚS 323/2017), že takto zriadené vecné bremeno sa považuje za vecné bremeno zriadené za náhradu, ktorá patrí vlastníkovi pozemku voči vlastníkovi stavby, pričom finančná náhrada vzniknutého vecného bremena je nepochybne jednorazová a nemá charakter opakovaného plnenia. Dňa 01. 07. 2009 vzniklo v prospech vlastníka stavby právo zodpovedajúce vecnému bremenu, teda od účinnosti zákona vzniklo k pozemku pod stavbou vo verejnom záujme zákonné vecné bremeno až do vykonania pozemkových úprav a vlastníkovi patrí náhrada v súlade s ust. § 151m ods. 3 OZ. Vecné bremeno vzniká in rem, vzťahuje na každého vlastníka zaťaženého pozemku bez ohľadu na spôsob zmeny vlastníctva a nemožno teda jeho vznik posudzovať samostatne v prípade každého nového vlastníka zaťaženého pozemku a finančná náhrada za vznik vecného bremena je nepochybne jednorazová a nemá charakter opakujúceho sa plnenia. Tento nárok je len jeden a má ho len ten vlastník pozemku, ktorý nehnuteľnosť vlastnil v čase vzniku vecného bremena, a teda toto vecné bremeno prechádza na nového nadobúdateľa spolu s vlastníctvom prevádzanej veci, a preto nie je možné, aby sa ako ďalší nadobúdateľ už zaťaženého pozemku existujúcim vecným bremenom mohol

domáhať finančnej náhrady. Z uvedeného vyplýva, že právo na náhradu z vecného bremena patrilo predchádzajúcim vlastníkom pozemkov, ktoré nadobudla žalobkyňa 10. 12. 2011. Súčasne prihladol pri nepriznaní nároku aj na žalovaným vznesenú námietku premlčania jednorazovej náhrady pôvodných vlastníkov.

2. Proti uvedenému rozsudku podala v zákonom stanovenej lehote z dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b/, e/, f/, h/ CSP odvolanie žalobkyňa a žiadala ho zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Mala za to, že súd vyhodnotil skutkový stav jednostranne a vo veci urobil iba formalistický výklad zákonných ustanovení, pritom nedal odpoveď ani na jednu zo základných otázok, ktorú v konaní vyslovila, a to, prečo vyslovil právny záver, že zákonné vecné bremeno podľa § 4 ods. 1, 2 z. č. 66/2009 Z. z. je trvalej povahy a patrí zaň jednorazová náhrada, čo je v rozpore s dôvodovou správou, v ktorej sa uvádza, že sa zriaďuje len do času definitívneho usporiadania vlastníckych vzťahov, čo vyplýva aj z uvedeného paragrafového znenia, v dôsledku čoho by došlo k absurdnému stavu, že vlastník zaťaženého pozemku by bol odškodnený dvakrát - prvýkrát za zriadenie trvalého vecného bremena, druhýkrát postupom podľa § 3 ods. 1 citovaného zákona v procesoch pozemkových úprav finančnou náhradou alebo náhradným pozemkom. Ďalej poukázala na to, že nemá oprávnenie začať konanie o pozemkových úpravách podľa uvedeného paragrafu, ktoré patrí len obciam, mestám a vyšším územným celkom, pričom žalovaný doteraz nezačal konanie o pozemkových úpravách a ani ho nezačne, pretože mu doterajší stav neplatí náhradu za vecné bremeno vyhovuje. Súd sa vo svojom rozhodnutí odvoláva na rozhodnutie NS SR 2Cdo 194/2018, napriek tomu, že spochybnila správnosť záverov tohto rozhodnutia a poukázala na formalistické prevzatie právnych záverov z iných nesúvisiacich konaní. V odôvodnení cituje odôvodnenie II. ÚS 323/2017, napriek tomu, že poukazovala na jeho nezrozumiteľnosť a súčasne nevysvetlil, prečo nález ÚS SR PL.ÚS 42/2015 neovplyvnil ustálený právny názor, keďže z jeho odôvodnenia jasne vyplýva, že vecné bremená s jednorazovou náhradou sú prežitkom z čias socializmu, keďže sa vždy jedná o možnosť opakovanej náhrady, aj ústavnej nadradenosti, čo znamená, že keď nie je opakovaná náhrada v zákone spomenutá, vlastníkovi vždy patrí. Svoj nárok riadne špecifikovala, pričom z jej prednesov je jednoznačné, že z postúpených nárokov požaduje len nárok na náhradu za užívanie pozemkov a od nadobudnutia vlastníctva tiež náhradu za užívanie, ktoré by malo predstavovať ekvivalent nájomného, v ktorej súvislosti súd nevykonal ňou navrhnutý dôkaz - znalecké dokazovanie.

3. Žalovaný vo svojom vyjadrení k odvolaniu žalobkyne žiadal rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť v celom rozsahu sa stotožniac s jeho skutkovými a právnymi závermi. Poukázal na to, že žalobkyňa opätovne nastolila otázky, ktoré už boli vyriešené predchádzajúcimi rozhodnutiami súdov vyššieho stupňa, a to najvyšším súdom, ako aj ústavným súdom, a preto vychádza i z princípu právnej istoty, ktorý je zakotvený nielen v ústave, ale aj v základných zásadách civilného sporového konania. Neobstojí tvrdenie žalobkyne, že vlastník pozemku zaťaženého vecným bremenom by bol odškodnený dvakrát, pretože ak by mu podľa jej tvrdenia prináležala opakovaná finančná náhrada, bol by odškodnený niekoľkokrát. Poukázal na to, že uplatnené nároky žalobkyňou účinne poprel čo do dôvodu aj výšky vo svojich vyjadreniach v konaní pred súdom prvej inštancie. Opätovne poukazoval na to, že neuniesla dôkazné bremeno a požadovaný nárok náležite nepreukázala, nepredložila na podporu svojich tvrdení žiadne relevantné dôkazy, pričom sa obmedzila výlučne na vlastné posúdenie predmetnej veci. Čo sa týka výšky požadovanej finančnej náhrady, táto bola zjavne určená svojvoľne, rovnako ako i rozsah a výmery pozemkov. Zároveň poprel akékoľvek nároky uplatňované voči nemu na základe postúpenia domnejšej pohľadávky medzi žalobkyňou ako kupujúcou a predávajúcimi ako jej právnymi predchodcami v kúpnej zmluve z 28. 07. 2019, poukazujúc na to, že žalobkyňa nadobúdala predmetné pozemky s vedomím, že sú na nich postavené stavby v jeho vlastníctve a že sú zaťažené zákonným vecným bremenom. Pokiaľ žalobca poukazoval na nález ÚS SR PL.ÚS 42/2015, v ktorom vyslovil rozpor s ústavou, tak sa to stalo v súvislosti so zákonom o tepelnej energetike z dôvodu, že priznanie jednorazovej náhrady ako primeranej náhrady, nezohľadňuje povahu a dĺžku trvania núteného obmedzenia vlastníkov s tým, že ide o dva rozdielne zákony a nesúlad zákona č. 66/2009 Z. z. s Ústavou SR vyslovený nebol, a preto ani uvedený nález neovplyvnil ustálený právny názor vyplývajúci z uznesenia ÚS SR sp. zn. II. ÚS 323/2017.

4. Žalobkyňa v priebehu odvolacieho konania svojím podaním zo dňa 30. 12. 2021 zobrala žalobu v časti o zaplatenie sumy 18 989,09 eur za obdobie od 15. 10. 2017 - 11. 10. 2018 späť, pričom naďalej predmetom konania mal zostať nárok o zaplatenie 30 245,78 eur za obdobie od 12. 10. 2018 - 15. 10. 2020.

5. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení k vyjadreniu žalovaného poukázala na čl. 20 ods. 4 Ústavy SR, podľa ktorého vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu. Platí, že k obmedzeniu vlastníctva a k vyvlastneniu môže dôjsť len na základe zákona, a teda niet rozdielu medzi obmedzením vlastníckeho práva a vyvlastnením v zmysle účinkov obmedzenia. Pritom ani v jednom, ani v druhom prípade obmedzenie nemôže nastať priamo zo zákona, ale sekundárne na základe administratívneho konania. Ďalej poukazovala na zásadu „iura novit curia“ teda „súd pozná právo“, z ktorého dôvodu nemusela svoj nárok špecifikovať ustanovením právneho predpisu, pretože povinnosťou súdu je vždy skúmať, či nárok na zaplatenie uplatnený v žalobe jej patrí podľa iného právneho ustanovenia, a teda na základe bezdôvodného obohatenia, ktoré sa rovná výške všeobecnej ceny nájomného za obdobný pozemok v danom mieste a čase.

6. Žalovaný vo svojom vyjadrení k vyjadreniu žalobkyne zotrval na predtým uvádzaných skutočnostiach a ďalej uviedol, že podľa § 451 ods. 2 OZ bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný bez právneho dôvodu, avšak jemu priamo zo zákona č. 66/2009 Z. z. (§ 4) vyplýva oprávnenie držať a užívať pozemky vo vlastníctve žalobkyne vrátane práva uskutočniť stavbu alebo zmenu stavby, a to titulom zákonného vecného bremena.

7. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení k vyjadreniu žalovaného zotrvala na svojich predchádzajúcich vyjadreniach. Mala za to, že povinnosťou súdov je vykonávať ústavne súladný výklad právnych noriem, čo znamená, že ak právna norma obsiahnutá v ustanovení zákona nie je formulovaná jednoznačne a pre adresáta nie je dostatočne zrozumiteľná, pričom tento nedostatok nie je možné odstrániť ani výkladom podľa čl. 154 ústavy, jej obsah nie je v súlade s obsahom princípu právneho štátu vyjadrením v čl. 1 ústavy. V situácii, keď ustanovenie právneho predpisu dovoľuje dvojaký výklad (jeden ústavne súladný a druhý ústavne nesúladný), má prioritu jeho výklad ústavne súladným spôsobom.

8. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), po tom, čo pripustil čiastočné späťvzatie žaloby, keďže žalovaný nesúhlas s ním nevyjadril, v tejto časti rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a konanie zastavil (§ 370 CSP), vo zvyšku preskúmal vec v rozsahu vymedzenom v podanom odvolaní (§ 379, § 380 ods. 1 CSP) a postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 385 CSP odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil ako vecne správny.

9. Odvolací súd preskúmaním napadnutého rozsudku, prislúchajúceho spisového materiálu a vyhodnotením toho, čo uviedla v rámci odvolacieho konania žalobkyňa, konštatuje, že súd prvej inštancie vo veci samej v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti potrebné pre posúdenie veci, vykonal potrebné dokazovanie a následne dospel k správnym skutkovým a právnym záverom. V tomto smere sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil s dôvodmi napadnutého rozhodnutia, vychádzajúcimi z ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít, ako i z princípu právnej istoty (čl. 2, čl. 4 CSP), ktoré v takomto prípade nie je potrebné opakovať (§ 387 ods. 2 CSP), keďže ani odvolateľka vo svojom odvolaní neuviedla žiadne podstatné skutočnosti, s ktorými by sa súd prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí nevysporiadal a ktoré by boli spôsobilé inak vyhodnotiť zistený skutkový stav a prijaté právne závery. Odvolací súd zdôrazňuje, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany sporu, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04), ani to, aby bola strana pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami, právnymi názormi (I. ÚS 50/04). Do obsahu základného práva podľa čl. 46 Ústavy SR, čl. 6 ods. 1 Dohovoru nepatrí ani právo strany sporu vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia dôkazov, resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktoré predkladá strana konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

10. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia a k odvolacím námietkam žalobkyne krajský súd ďalej dopíňa, že podľa § 451 ods. 2 OZ bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov. O bezdôvodnom obohatení možno teda hovoriť iba v prípade, ak dochádza bez relevantného právneho dôvodu k majetkovej nerovnováhe subjektov právnych vzťahov. Právnym dôvodom pritom môže byť napr. zákon alebo iná relevantná skutočnosť (zmluva a pod.). K naplneniu znakov inštitútu bezdôvodného obohatenia

by teda mohlo dôjsť výlučne v prípade, ak by žalovaný získal majetkový prospech na úkor žalobkyne bez právneho dôvodu. Žalovanému však priamo z § 4 ods. 1 z. č. 66/2009 Z. z. vyplýva oprávnenie držať a užívať pozemky vo vlastníctve žalobkyne pod jeho stavbami z titulu zákonného vecného bremena, a preto na jej úkor nemohol získať žiaden majetkový prospech bez právneho dôvodu a inštitút bezdôvodného obohatenia na daný spor nie je preto aplikovateľný.

11. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia krajský súd dopĺňa, že novelou zákona č. 66/2009 Z. z. bol od 01. 09. 2022 zrušený jej § 3, podľa ktorého žalobkyňou namietané konanie o nariadení pozemkových úprav z dôvodu usporiadania vlastníckych vzťahov k pozemku pod stavbou sa začína na žiadosť vlastníka stavby a pri usporiadaní vlastníckych vzťahov k pozemkom sa prihliada na jeho potreby, z čoho vyplýva, že aj na strane žalobkyne je oprávnenie v prípade, že sa nedohodne na zámene pozemkov, iniciovať konanie o pozemkových úpravách podľa zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a pozemkových spoločenstvách, a preto neobstojí ani jej námietka, že nemá oprávnenie začať konanie o pozemkových opatreniach a toto patrí len obciam, mestám a vyšším územným celkom, ktoré žalovaný doteraz nezačal, pretože mu doterajší stav neplatiť náhradu za vecné bremeno vyhovuje. Vzhľadom na skutočnosti, na ktorých súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie, neobstojí ani námietka žalobkyne, že nevykonala ňou navrhnutý dôkaz, a to znalecké dokazovanie, keďže toto pre posúdenie veci bolo irelevantné.

12. Vychádzajúc aj z uvedených skutočností, vysporiadajúc sa s podstatnými námietkami žalobkyne, či už v prvoinštančnom alebo v odvolacom konaní, krajský súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil, vrátane nároku na náhradu trov konania priznaného žalovanému vzhľadom na jeho plný úspech vo veci v plnom rozsahu (§ 255 ods. 1 CSP).

13. O trovách odvolacieho konania krajský súd rozhodol podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1, 2 CSP a žalovanému, ktorý bol plne úspešný aj v odvolacom konaní, ho taktiež priznal proti žalobkyne v plnom rozsahu.

14. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Žiline pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote 2 mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).